

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1907. Andra Kammaren. N:o 59.

Onsdagen den 15 maj.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Herr talmannen anmälde till fortsatt handläggning bevillningsutskottets betänkande n:o 35, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordningar om frihamn och om frilager; och lämnades därvid i fråga om § 1 af det i punkten 1:o) innefattade författningsförslaget, enligt förut skedd anteckning, ordet till

Förslag till förordning om frihamn m. m
(Forts.)

Herr Nilsson i Malmö, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Det förslag, som här föreligger med bestämmelser angående frihamnsinstitutionen, är, som de flesta torde medgifva, en sak af otomodentligt stor betydelse för landets näringslif. Om det tidigare varit oss möjligt att begagna oss af frihamns- och frilagersinstitutionerna, skulle landet otvifvelaktigt varit bättre situeradt i den mellanfolkliga konkurrensen och äfven i rent inre afseenden. Det är, synes det mig, ett bedröfligt vittnesbörd om svensk doktrinism och oföretagsamhet, att vi på detta område icke hunnit längre än vi gjort. Det har emellertid sett ut, som om vi icke ens nu skulle få hysa alltför lysande förhoppningar om frågans praktiska lösning. Anläggande af frihamn är, såsom redan ett par föregående talare påpekat, en mycket kostbar sak och det samhälle, där en sådan hamn anlägges, måste gifvetvis försträcka summor, hvilkas förräntning torde blifva ganska tvifvelaktig. Från håll, som jag måste betrakta såsom sakkunnigt, har det också framhållits, att om icke någon ändring vidtages i det hart när befängda sätt, hvarpå sjöfartsavgifterna beräknas, torde frihamnstrafiken i vårt land blifva väsentligt hämmad. Härutinnan har herr finansministern icke vidtagit någon åtgärd. Och i den reservation, som afgifvits af herr Hammarström m. fl., vill man till på köpet hugga in på den tolagersättning, som borde utgöra ett välbehöfligt stöd för det samhälle, som löper den med anläggande af frihamn förknippade risken. Då denna fråga redan blifvit så mångsidigt ventilerad, skall jag begränsa mig till hvad jag nu sagt och yrkar afslag på herr Ham-

*Förslag till
förordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

marströms m. fl. reservation och bifall till utskottets förslag. Jag är nämligen af annan mening än herr Jeansson i Kalmar så till vida, som jag anser, att äfven en förordning om enbart frihamnsinstitution tjänar ett statsintresse. Skillnaden blir endast den, att i ena fallet kan blott ett fåtal större städer, i andra fallet däremot — då frilagerinstitutionen kommer till — kan ett flertal samhällen tjäna detta statsintresse. Till detta yrkande skall jag be att få knyta den förhoppningen, att herr finansministern måtte ägna den viktiga frågan om lindring i sjöfartsafgifterna en mera ingående pröfning, än som skett i den kungl. propositionen, en förhoppning, som jag finner åtminstone i någon mån berättigad genom herr finansministerns ord i den kungl. propositionen, då han säger, att det endast är »i detta sammanhang», som han icke velat upptaga frågan om beredande af lättnader i de på sjöfarten hvilande afgifterna.

Herr Ericsson i Ofvanmyra: Friherre Bonde uppmanade oss på förmiddagen, att vi skulle se frågan sådan den är, och jag skulle i min tur vilja uppmana honom att också göra det. Ty han påstod, att vi reservanter med vår reservation afsett att frångå stapelstäder den rätt till tolagsersättning, som tillkommer dem för gods, som införes från frihamn. Detta är icke alls meningen. Jag skall taga mig friheten att uppläsa de rader i vår reservation, som afse denna sak. Vi hafva här föreslagit, att i samband med beslut om inrättande af frihamn skulle Riksdagen besluta, »att till tolagsersättning berättigad stad, i eller vid hvilken frihamn inrättats, skall efter utgången af år 1920, så framt ej dessförinnan, efter utredning i enlighet med Riksdagens skrifvelse till Konungen den 27 april 1906, beslut i vederbörlig ordning fattats angående reglering af stadens tolagsersättning, vara berättigad att för gods, som från frihamnen efter förtullning införes, åtnjuta dylik ersättning allenast efter de förändrade grunder, som varda af Konung och Riksdag fastställda.» Således skulle dessa städer intill 1920 erhålla rätt att uppbära tolagsersättning på sätt som nu sker äfven för gods, som införes från frihamn. Om den uppgörelse, som afsågs med Riksdagens skrifvelse förra året, icke kommer till stånd, skulle ersättningen efter 1920 utgå efter de bestämmelser, som Konung och Riksdag då besluta. Således hafva vi icke afsett att frångå stapelstäderna någon tolagsersättning.

Vidare påstod herr Hammarlund, att dessa städer skulle mista en del af sina nuvarande inkomster och att reservanterna förfarit strängt mot dessa städer. Jag tror icke, att man förfarit strängt mot dem, då man gifvit dem så lång respittid som intill 1920 för att dessförinnan ordna saken mellan staten och stapelstäderna. Herr Hammarlund påstod därjämte, att reservanterna hafva tagit till med en tumskruf och att en sådan vore obehöflig. Men om den är obehöflig, hvarför är man då så rädd för att bifalla reser-

vationen? Det förefaller misstänkt att i samma andetag, som man säger, att den är obehöflig, man så strängt håller på, att reservationen bör afslås.

Vidare frågade herr Hammarlund: hvad har frågan om frihamn att göra med frågan om tolagsersättning? Jo, dessa båda saker anser jag äga samband med hvarandra. Jag påpekade i mitt förra anförande, att, då man nu står i begrepp att inrätta en ny institution, som obestriddligen i praktiken kommer att tillföra de stapelstäder, som inrätta frihamn, en större tolagsersättning, man kan säga, att dessa frågor hafva ett sammanhang med hvarandra.

Vidare har påståtts, att reservanterna skulle afsett att sätta krokben för frihamnsförslaget. Så är emellertid icke förhållandet, utan hvarför jag varit med om reservationen är endast och allenast därför att jag anser, att man bör göra hvad man kan för att söka medverka till att tolagsersättningsfrågan så fort som möjligt blir löst. Jag ber således, herr talman, att fortfarande få yrka bifall till reservationen.

Herr Biesèrt: Herr talman, mina herrar! Jag behöfver knappast för kammaren frambålla, huru ifrigt jag önskat framgång åt den kungl. propositionen. Således ser jag alls ingen fara uti att äfven rätten till frilager införes. Nu har emellertid utskottet denna gång endast föreslagit frihamn. Den som genomläser betänkandet från början till slut skall få den uppfattningen, hvilken också är riktig, att utskottets betänkande är resultatet af en kompromiss inom utskottet. Jag kom att gå med på denna kompromiss, därför att jag för det första icke vill riskera ett afslag på hela den kungl. propositionen och för det andra därför att jag, ehuru jag visst icke är öfvertygad därom, dock icke vill förneka, att de faror, man målat, verkligen finnas beträffande frilager, då man säger, att dessa flytta den utländska konkurrensen, så att säga, in på lifvet på oss och att man därför bör nöja sig, tills man fått se resultatet af tulltaxekommitténs arbete och det beslut Riksdagen med anledning af detta arbete kan komma att fatta. Jag säger uttryckligen att jag icke är öfvertygad om, att de faror, man målat, verkligen finnas, men jag vill icke förneka möjligheten däraf. Därför har jag för min del gått med på kompromissen. Vill kammaren antaga hela det kungl. förslaget skall jag visst icke sörja däröfver.

Nu några få ord med afseende på reservationen. Jag vill då fästa kammarens uppmärksamhet på en del af ordalagen i den skrifvelse, som Riksdagen rörande frågan om reglering af tolagsersättningen aflät i fjol. Riksdagsskrifvelsen begär *utredning med hänsyn till alla på saken inverkan omständigheter*. Nu begära reservanterna, att Riksdagen i år skall slå sig själf på munnen, gå denna utredning i förväg och redan nu bestämma, att efter 1920 sådana städer, i hvilka frihamn inrättats, skola åtnjuta dylik er-

*Förslag till
förordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

*Förslag till
förordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

sättning allenast efter de förändrade grunder, som varda af Konung och Riksdag fastställda. Riksdagen vill således, innan utredningen är klar, innan den ens kommit ur sitt första skede, besluta, att sådan ändring med afseende på ersättningen skall ske. Det anser jag för min del aldeles orimligt och icke Riksdagen värdigt, och redan af den orsaken har jag icke kunnat vara med om reservanternas hemställan.

Som sagdt, herr talman, jag skall icke alls bli ledsen, om kammaren antager Kungl. Maj:ts förslag, men då jag för min del ansett mig böra gå med på den kompromiss, som jag talat om, så skall jag be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Lovén: Herr talman, mina herrar! Alltsedan 1880-talet, då en mera genomgripande tullagstiftning infördes i vårt land, hafva våra köpmän icke underlåtit vid alla lägliga tillfällen skarpt betona nödvändigheten af friare former än de nu gällande för tullfri uppläggning och behandling af utländskt med tull belagdt gods. De institutioner, som nu stå oss till buds, äro nederlag, transitoupplag och tullrestitution, men dessa gifva varuägaren ej tillräcklig dispositionsrätt öfver godset. Genom inrättande af frihamn och frilager skulle afsevärd lättnad inträda.

Inom sådant område skulle varuägaren efter sin bekvämlighet kunna ompacka, bearbeta och sortera varorna, och det är själfklart att detta skulle bereda handeln och exportindustrien stora fördelar, särskildt sådan industri, som förädlar utländska tullpliktiga råvaror eller halffabrikat, eller bearbetar inhemskt och utländskt gods till för världsmarknaden anpassade artiklar. Äfven sjöfarten skulle beredas betydliga förmåner genom ökad varuomsättning.

Det har sagts, att Danmark genom sitt geografiska läge är hänvisadt till att besörja transitohandeln till de nordliga länderna. Jag frågar: är icke Sverige genom sitt läge vida bättre lämpadt att taga hand om transitohandeln på Finland och Ryssland? Detta senare land bör särskildt vara ett för oss naturligt uppland och genom sin köpkraft tillskynda vår handel och export betydande afsättningsmöjligheter. Och jag anser det som en bjudande plikt att söka bereda våra näringar en sådan fördelaktig ställning, att vi kunna upptaga den konkurrens, som bedrifves från frihamns- och frilagersinrättningarna i Danmark och Tyskland på omsättningsområden, som borde vara för oss naturliga.

Man har mot anläggande af frilager hos oss sökt invända, att utländska affärsmän skulle medels anlitande af svenska ombud draga fördel af dessa frilager till men för vår inländska industri, men äfven om detta skulle i någon mån kunna inträffa, komma dock vår egen industri så väl som vår handel och sjöfart att draga så stora fördelar af dessa frilager, att vid jämförelse berörda olägenhet skulle visa sig rent af obetydlig. Dessutom tillåter jag mig påpeka, att då rätt många af våra industrier icke kunna åstadkomma

så omväxlande sortiment såsom många utländska, det blefve icke ringa fördel för vår afsättning att kunna jämte våra egna industri-alster äfven med lätthet fylla denna brist med utländsk tillverkning.

*Förslag till
föreskrift om
frihamn m. m.
(Forts.)*

Då jag sålunda anser, att inrättande af frihamn och frilager skulle bereda så väl vår handel som industri samt äfven vår sjöfart högst betydande fördelar, anhåller jag, herr talman, att få vid första punkten yrka bifall till utskottets förslag och förbehåller mig att vid andra punkten få framställa yrkande om bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Herr Höjer: Herr talman! Jag är till väsentlig del förekommen af den siste ärade talaren, med hvilken jag har nöjet att till alla delar instämma. Jag skall emellertid be att få tillägga några ord. Jag ber att få vara mycket öppenhjärtig mot min högt aktade vän herr Ollas Ericsson. Det synes mig, att både han och hans medreservanter ha anlagt en mycket trång, rent ut sagdt en mycket bonnerad syn på en åtminstone i mina ögon mycket stor nationell fråga. Här är alls icke i *främsta* rummet tal om ett intresse för Malmö och Göteborg och eventuellt Stockholm; här är i själfva verket fråga om ett stort svenskt nationellt intresse. Här gäller, tyckes mig, att genom anläggande af frihamn, eventuellt genom upprättande af frilager samt genom anskaffande af samtidens allra yppersta tekniska hjälpmedel befordra svensk handel, svensk sjöfart och i samband därmed svensk exportindustri. Det gäller att göra svensk företagsamhet öfver hufvud mera »konkurrensfäbig» än hvad den nu är i täflan med den utländska företagsamheten, det gäller att göra vårt Sverige, som nu faktiskt är i väsentlig mån ett uppland för affärsmän i Hamburg och Köpenhamn, att göra det mer och mer till ett uppland för svenska affärsmän. Och icke nog därmed; det gäller äfven att i tidernas längd i konkurrens med både Hamburg och Köpenhamn sätta våra affärsmän i stånd att göra äfven Finland och Norge till uppland för svensk handelsföretagsamhet. Det är i mina ögon en stor nationell fråga, och det är från den synpunkten jag i *främsta* rummet betraktar det hela.

På förmiddagen blef det antydt, och jag instämmer till alla delar däri, att det är ett besynnerligt sätt att befordra uppkomsten af frihamnar och frilager att komma till de städer, som eventuellt kunna tänka på att anlägga dylika och säga: Gud bevars, Ni få lägga er till med det onda, som kallas frihamn, men Ni få betala, och Ni få betala hederligt enligt den metod, som af reservanterna blifvit anvisad. Det är ett mycket orginellt, men mycket litet efterföljansvärdt sätt att befordra ett nationellt företag. Helt anorlunda förfar man på andra håll här i världen, då det är fråga om att inrätta frihamnar. Om jag icke missminner mig, har Tyska riket bidragit till anläggandet af Hamburgs frihamn, och säkert är, att staten Hamburg därtill högst väsentligt bidragit. Lika-

*Förslag till
föreskrift om
frihamn m. m.
(Forts.)*

ledes är det säkert, att danska staten gifvit åt frihamnen i Köpenhamn direkt statsunderstöd och äfvenså att danska staten befriat frihamnsområdet i Köpenhamn med därtill hörande byggnader från alla de skatter och utskylder, som eljest skulle till staten utbetalas, för att nu icke tala om öfriga lättnader, som handel och sjöfart i Köpenhamns frihamn åtnjuta. Så går man till väga utomlands. Här åter är det vissa män som, då de tvingas att gå med på frihamnsanläggningen, söka lägga hinder i vägen för realiserandet af planer, i hvilka andra se ett stort nationellt intresse.

Jag skall i fråga om yrkande instämma i det, som nyss gjordes af herr Lovén.

Herr Vennersten: Herr talman, mina herrar! Då nu från en del af utskottsmedlemmarne yrkanden framkomma, som, så vidt jag kan förstå, icke stå fullt i samklang med den ställning de inom utskottet intagit till det föreliggande betänkandet, i det att ju icke dessa herrar reserverat sig, så tar jag mig friheten att säga några ord i denna viktiga fråga, som äfven ganska nära berör svensk industri, för att söka öfvertyga kammaren om att det vore klokast att icke taga Kungl. Maj:ts förslag, utan utskottets. Jag hade väntat, att de ärade utskottsmedlemmarne skulle litet lifligare och kraftigare än de hittills gjort försvarat sitt eget förslag, och det hade då besparats mig att taga kammarens tid i anspråk. Saken är den, att, så vidt jag har förstått utskottets betänkande och den kompromiss, för hvilken detta betänkande utgör ett uttryck, olikheten mellan Kungl. Maj:ts förslag och utskottets beror därpå, att inom utskottet upplysningar framkommit från industriidkarehåll, som gifvit utskottet anledning att göra vissa förändringar i Kungl. Maj:ts proposition och tills vidare afstyrka inrättandet af frilager. Då från den trakt, där jag är hemma, hvilken, såsom herrarne väl veta, är en starkt industriell trakt, och då vidare från Norrköping, hvilken stad likaså drifver en rikt utvecklad industri inom samma gren som i södra Västergötland, nämligen textilbranschen, framkommit protester mot ett godkännande af Kungl. Maj:ts proposition i oförändrad form, kan man tänka sig, att det ligger något bakom detta, med andra ord, att det i förslaget finnes något otillfredsställande, som måste afhjälpas, innan den svenska industri, hvarom jag nu talar, kan gå med på detsamma. Jag ber att få förutskicka, att jag ingalunda bortser från de obestridliga fördelar, som både frihamn och frilager kunna skänka vårt lands handel och export. Då man går att lösa en så viktig fråga som denna, bör man emellertid taga hänsyn äfven till sådana kraf, som komma från den industri, som hufvudsakligen arbetar för den svenska marknaden. Denna industri bör ju i framtiden blifva en exportindustri, där förhållandena så kunna tillåta, och den är nog delvis redan på väg att blifva det. Men om man nu vill stödja vår industri på det sätt, som Kungl. Maj:t föreslagit i sin proposition,

nämligen genom att inbjuda dess utöfvare att förlägga sin verksamhet till frihamn, så tror jag, att man begår ett stort missgrepp. Icke annat än jag har mig bekant, så förfara de med oss konkurrerande industriländerna icke på detta sätt, ty där finnes, exempelvis i Hamburg, visserligen en hel del exportindustrier förlagda till frihamnar, men den öfvervägande delen af Tysklands exportartiklar tillverkas icke där utan i landets öfriga stora anläggningar inom tullområdet. Jag antager, att den rätta vägen, på hvilken man bör gå, är att söka för den industri, som redan nu finnes i landets skilda delar underlätta exporten, och det kan ske på ett helt annat sätt än som här i dag talats om. Detta hindrar icke, att en del sammansättnings- och blandningsindustrier kan växa upp inom frihamnarna och att exempelvis skeppsbyggerier kunna där blomstra upp, hvilket vore synnerligen önskvärdt för vårt land. Men för det största flertalet svenska industrier, som vilja kämpa sig fram till exportduglighet, är det af yttersta vikt att kunna använda de anläggningar, som redan finnas, och att minska administrationskostnaderna genom att arbeta såväl för den inhemska som för den utländska marknaden, något som icke låter sig göra i en frihamn.

*Förslag till
förfordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

Man hade kunnat vänta, att i sammanhang med ett sådant förslag som detta någon antydning hade gjorts därom, att det finnes ett medel, som kan främja svensk exportindustri vida bättre än frihamnar, och jag tänker härvid på den s. k. tullfria förädlingsrörelsen. Den har, såvidt jag har mig bekant, inom viktiga områden gjort Tysklands och Frankrikes förädlingsindustri betydande tjänster. Man kan genom att låta en fabrikant införa tullpliktige halffabrikat utan erläggande af tull tillåta honom att i sina anläggningar förädla dessa tullpliktiga varor samt därefter exportera dem utan att behöfva underkasta sig den omgång, som ligger i vår tullrestitutionsinrättning. Detta är enligt min tanke ett vida säkrare sätt att främja den stora industri, som vi redan hafva inom vårt land. Hvad sedan kan komma därutöver i de blifvande frihamnarna, det blir ett plus, som jag icke skall underskatta, men jag har velat säga detta, på det att man icke må tillmäta alltför stor betydelse åt dessa sammansättnings- och blandningsindustrier jämte en eller annan större industriell anläggning, som i frihamnarna kunna uppstå.

Då jag i början af mitt anförande nämnde, att det fanns en viss stämning mot Kungl Maj:ts proposition bland näringsidkarne framböll jag detta på den grund, att det under debatten i kammaren uttalats, det näringsidkarne i Sverige så godt som enhälligt gått med på frihamn och frilager i den form, hvari förslaget därom framkommit i den kungl. propositionen, och de flesta af herrarne torde af tidningarna hafva sett att det framställtts kraf på att bevillningsutskottet skulle beakta vissa näringsidkares önskemål, innan frågan inom utskottet afgjordes. Jag ber nu att få tillägga,

Förslag till
förordning om
frihamn, m. m.
(Forts.)

att det förefinnes icke endast bland industriidkare utan äfven inom åtskilliga köpmannakretsar en viss tvekan, huruvida det kan vara klokt att i oförändrad form bifalla Kungl. Maj:ts förslag. Betydande köpmän hafva vändt sig till mig med begäran, att jag måtte bringa detta till Andra Kammarens kännedom. Då jag redan förut angifvit min ställning till frågan, läser jag väl icke kunna misstänkas att därigenom vilja komma densamma till lifs, utan har jag velat anföra detta, då det ju möjligen kan komma att inverka på Kungl. Maj:ts, då erforderliga särskilda föreskrifter i fråga om frihamn komma att utfärdas.

Jag vill nämna, att Sveriges störste importör af förädlade bomullsvoror skrifvit till mig, att han anser, att såväl frilager som frihamn skulle för hans vidkommande och äfven för åtskilliga andra grossister vara till skada. Han säger, att det skulle åsamka köpmän i textilbranschen ofantliga svårigheter och kostnader att hafva sin affär fördelad på två ställen, dels kontor och lager i staden eller malmarna, dels frilager långt utom staden. Och han säger vidare, att det är icke uteslutet, att ett flertal utländska grossister och fabrikanter skulle begagna sig af frilager i Sverige för att här upplägga lager af utländska varor för att sedan i mån af behof distribuera dessa i småpartier till Sveriges handlande och möjligen äfven till konsumtion direkt till oberäknelig skada för Sveriges grossister. Äfvenså skulle det ovillkorligen i viss mån uttränga konsumtionen af inhemska textilalster genom tillfället att kunna ersätta dessa med billigare utländska från frilager, allt på bekostnad af svenska textilfabrikanters försäljning.

Om också den invändningen göres, att plats för frilager i frihamnen endast skulle upplåtas åt svenska firmor, är det alls ingen svårighet för en stor utländsk firma att kringgå detta genom att antingen genom en svensk agent begära frilagersplats eller också genom bulvaner bilda ett s. k. svenskt bolag, som frilagersplats icke kunde förnekas. Och han fortsätter att i samma riktning än vidare utveckla sina åsikter i frågan.

Med den form, som utskottet nu gifvit förordningen om frihamn, förut-ätter jag, att de betänkligheter, som denne importör och många andra hyst, skola häfvas, och det är därför jag önskar, att kammaren nu icke måtte lyssna till dem, som vilja bifalla Kungl. Maj:ts förslag rörande frilager och frihamn, utan bifalla utskottets förslag oförändradt, och tillåter jag mig, herr talman, att yrka bifall till detsamma.

Herr *Jansson* i Krakerud instämde häruti.

Herr *Ljunggren*: Herr talman, mina herrar! Den ärade kalmarrepresentantens afslagsyrkande har förvånat mig och tydligen äfven många andra af kammarens ledamöter. Han angaf såsom motiv för detta sitt yrkande, att han helst önskade införande

af såväl frilagers- som frihamnsinstitutionen. Ehuru jag hyser samma uppfattning som han i detta fall, har jag icke kunnat underlåta att vid ärendets förberedande behandling inom bevillningsutskottet taga ad notam hvad som där anfördes, och jag har fått den öfvertygelsen att för att vinna önskemålet, båda institutionernas införande här i landet, man nu måste gripa till hvad som synes kunna vinnas för att sedan hafva förhoppning om fortsättning.

*Förslag till
förordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

Herr Ollas Ericsson angaf att, när en stad erhåller ökad import genom sin frihamn, så sker detta delvis på bekostnad af andra närliggande städer, och därför ansåg han, att det borde åstadkommas en reglering af tolagsersättningsmedlen. Ungefär detsamma återfinnes i reservationen nederst på sid. 62 och öfverst å sid. 63. Där förekommer också en sats, som är synnerligen anmärkningsvärd och till hvilken jag ber att få hänvisa. Reservanterna nämna, att frihamn drager till sig den utrikes trafiken på andra svenska hamnars bekostnad och att särskildt närliggande hamnar lida härpå. Det förefinnes således enligt reservanternas åsikt anledning att förvänta ett intresse hos ifrågavarande förlorande städer att åstadkomma en reglering af tolagsersättningsmedlen, hvilket skulle upphjälpa det omnämnda förhållandet i dessa städer. För min del finner jag detta vara att väl mycket tillämpa satsen: ändamålet helgar medlen. Det är klart, att man önskar att få ett bundsförwantskap hos dessa på frihamnsförordningen förlorande städer för att åstadkomma den från vissa håll åsyftade reduktionen eller regleringen af tolagsersättningsmedlen. Man skulle dock kunna komma till en helt annan slutsats än den af herr Ollas Ericsson anförda, och denna slutsats ligger nära till hands, nämligen, att, om några städer, synnerligast de till frihamn närliggande, förlora i afseende å tolagsersättningsmedlen, torde åt dessa städer böra gifvas något vederlag, och det vederlaget synes mig kunna bestå däri, att Riksdagen bereder dem tillfälle att få inrätta frilager, ty därigenom kan man lämna dessa städer någon ersättning. Det är uppenbart, att herr Hammarströms motion är ägnad att förhindra och i hvarje fall försvåra tillkomsten af frihamn. Äfven reservationen har denna karaktär, och reservanterna nämna därom helt öppenhjärtigt midt på sid. 63. Reservanterna yttra nämligen, att det synes dem att Riksdagen lämpligen skulle kunna, *utan att syftet med motionen förfelades*, antaga motionen i något modifierad form, och de framställa därför det af herr Ollas Ericsson refererade yrkandet. För min del anser jag, att om det är klart att motionen är ägnad att förhindra och försvåra inrättandet af frihamn, reservationen är det i lika hög grad.

Jag tillåter mig anföra ett par exempel, huru det kan praktiseras med tolagsersättningen för Malmö eventuella frihamn. Malmö tullhamn är ju berättigad till tolagsersättning af allt gods utan undantag för närvarande, således, bland annat, af gods, som kommer från Köpenhamns frihamn. Men enligt reservanternas förslag,

*Förslag till
förordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

grundadt på motionen, skulle för den blifvande Malmö frihamn stadgas, att Malmö skulle förlora tolagersättningen antingen helt eller delvis. Nu kan det mycket väl hända, att en dylik bestämmelse kan kringgås därigenom att för gods, som drager hög tull, man kan expediera detsamma från den egna frihamnen till Malmö tullhamn via Köpenhamns frihamn, och jag undrar, om Riksdagen skulle vara betjänt med ett sådant kringgående. Jag vill icke påstå, att någon skulle tänkt därpå, men endast möjligheten att det kan ske, bör göra hvar och en betänksam. Jag vet för öfrigt, att ett fall förekommit, då en stad påtagit sig en särskild kostnad för att till sin egen tullhamn föra tullpliktigt gods och erhålla tolagersättning, som eljest hade gått till en annan.

Herr talman, mitt yttrande har hufvudsakligen rört tolagersättningsfrågan, framkallad af herr Hammarströms motion.

Jag slutar med att yrka bifall till utskottets förslag beträffande frihamn och förbehåller mig att beträffande frilager sedermera få framställa yrkande. Emellertid tillåter jag mig att yrka afslag å reservanternas förslag.

Herr Jeansson i Kalmar: Jag begärde ordet med anledning af herr Ljunggrens yttrande, att jag skulle hafva yrkat afslag på utskottets förslag i dess helhet. Jag hänvisar till protokollet, som visar, att jag endast hade ett yttrande och icke gjorde något yrkande. Jag yttrade, att jag skulle gifva min röst åt Kungl. Maj:ts förslag, följaktligen i första punkten för bifall till utskottets förslag och i andra punkten för afslag å utskottets förslag. Jag ber att få korrigera detta.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Swartz: Jag skall icke förlänga diskussionen lång stund, men jag anser mig böra säga några ord i frågan, innan den afgöres i kammaren. Jag skall därvid be att få till bemötande och besvarande taga upp några synpunkter, som hafva framhållits från såväl vänner som, om jag så får kalla dem, motståndare till förslaget; jag har icke hört något egentligt motstånd mot förslaget men väl yrkanden, som skulle kunnat komma från motståndare.

Hvad vännerna beträffar, får jag säga, att hvad som egentligen fäste min uppmärksamhet är det, att ett visst missmod har uttalats däröfver, att icke förslaget om frilager denna gång synes kunna forslas in i lika säker och skyddad hamn, som förslaget om frihamn nu synes vara på väg till. Det är alldeles klart, hvad mig beträffar, att jag helst skulle hafva sett, att äfven förslaget om frilager denna gång kunnat blifva Riksdagens beslut. Om jag det oaktadt icke på förmiddagen i Första Kammaren yrkade bifall till Kungl. Maj:ts proposition i denna del, och om jag nu tillåter mig att rikta en vördsam anhållan till Andra Kammaren att i likhet med mig för närvarande afstå från förhoppningen, att få fri-

lagersförordningen bekräftad genom ett Riksdagens beslut, så beror det därpå, att i det läge, som frågan har haft, det har synt mig kunna i sak vinnas väsentligt mera genom ett bifall till utskottets förslag. *Förslag till förordning om frihamn m. m.* (Forts.)

Det är, såsom här från en ärad talare framhållits, ju tämligen bekant, att förslaget, sådant det från utskottets sida föreligger, är frukten af en kompromiss. När man ingår på en kompromiss, får man gifva och taga. Här synes det mig, som om vännerna af frihamns- och frilagersförordningarna hafva fått betydligt mera, än de nödgats gifva. De hafva fått förordningen om frihamn, visserligen med ett uppskof till den 1 januari 1911, men ett uppskof, som med afseende på frihamnsanläggningar icke betyder mycket, då det knappast i praktiken kan komma frihamnar till stånd tidigare än vid denna tidpunkt.

Med afseende på frilager hafva de visserligen icke fått någon ting bestämdt för närvarande. Hvad de fått är, att i afslaget är kursiveradt att gälla endast *för närvarande*. Och den motivering, som utskottet låtit föregå sitt förslag i denna del, är af den beskaffenhet, så vidt jag kan läsa innantill, att efter 1910 kommer det icke i fråga annat, än att frilager skola i landet införas. Har nu Första Kammaren för sin del, såsom på förmiddagen skett, godkänt en sådan motivering, vill det synas mig, att Andra Kammaren på aftonen äfven borde godkänna denna motivering, hvarigenom densamma äfven blefve Riksdagens. Hvilken verkan en sådan motivering har med sig, är tydligt och klart.

Jag förstår mycket väl, att Andra Kammaren vill fatta ett definitivt beslut om frilagersförordningen nu. Men hvad blefve följden? Jo, helt enkelt den, att frågan om frilagersförordningen förklarades vara förfallen och allt hvad i motiveringen står angående frilager också vore struket. Jag hemställer till herrarne själfva, hvilketdera som för åstadkommande af frilager är bäst. Då icke genom ett sådant beslut från kammarens sida kan åstadkommas något annat än ett uppskof, så att icke före 1910 års utgång något frilager får inrättas, så vill det synas mig, att icke uppoffringen är så stor, då å andra sidan det är tydligt uttaladt från Riksdagens sida, att efter 1910 kan frilager inrättas. Jag tror därför, att det vore klokast att antaga utskottets förslag.

Hvad så beträffar de förslag, som framställts från sådant håll, som jag betecknar såsom visserligen vännar till förslaget, men såsom de där gjort yrkanden, ägnade att i stället motarbeta det samma, förstå herrarne mycket väl, att jag därmed menar de bifallsyrkanden, som här äro gjorda till herr Hammarströms m. fl. reservation. Här har talats ganska mycket om denna sak och hvad inverkan ett bifall till reservationen skulle hafva på förordningen om frihamn. Jag skall endast be att i korthet få utveckla min ställning till denna fråga.

Herr Hammarström har i sin motion, hvars motivering af

*Förslag till
förförordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

reservanterna upptagits, anført ett reellt och ett formellt skäl för det yrkande, hvartill han kommit. Det reella skälet skulle vara det, att i och med inrättande af frihamn skulle ett nytt slag af förtullning inträda, hvilket icke vore inbegripet i de slag af förtullningar, som det kungl. brefvet den 15 januari 1858 till general-tullstyrelsen angaf såsom de, som skulle ligga till grund för beräkning af tolagsersättningen. Ordalagen i detta bref äro icke fullt riktigt återgifna i herr Hammarströms motion. Ty där står, att det endast skulle vara på den genom direkt förtullning eller genom förtullning från nederlag eller transitupplag inflytande tulluppbörden, som städerna skulle få uppbära tolagsersättning. I brefvet står det, att det skall vara på den genom direkt varuförtullning eller förtullning från nederlag eller transitupplag inflytande uppbörden, som det får beräknas ersättning, och detta betyder, att *all* den tulluppbörd i inskränkt bemärkelse, som i den ena eller andra staden inflyter, får läggas till grund för tolagsersättningen, under det att lastpenningar och andra delar af tullverkets uppbörd i vidsträcktare bemärkelse icke få läggas till grund för beräkning af tolagsersättningen. Nu må man väl fråga, om inrättandet af frihamn medför något nytt slag af förtullning. I själfva förordningen — jag tror i 18 § — står det, på hvad sätt man kan få förfoga öfver varor, som införas från frihamn: antingen för uppläggning å nederlag i samma stad eller också för försändning till transitupplag i annan stad eller slutligen efter direkt förtullning, således alla de sätt, som i det af herr Hammarström citerade brefvet angifvits såsom förtullnings-sätt. Det har således icke uppstått någon skillnad med afseende på tulluppbördens karaktär. Under sådana omständigheter finner jag icke, att det kan blifva någon skillnad mellan städers rätt till tolagsersättning för denna uppbörd och för annan tull.

Nu säger man, att när man gifver en stad rätt till en ny inrättning, så kan man också gifva staden nya åligganden. Det kan vara riktigt, om det icke är så, att staden redan har förpliktelser. Men det kan icke vara riktigt resonerad att säga: »För att behålla denna rätt, som ni redan har, så bör ni, utöfver hvad ni redan är skyldig att göra, få nya förpliktelser.» Jag kan således icke godkänna resonemanget, att man skulle kunna reglera denna tolagsersättning efter några andra grunder än dem, som anläggas vid reglering af tolagsersättning i öfrigt.

Däremot vill jag ingalunda förneka, att staten har rätt att säga: »Ni får icke anlägga någon frihamn, med mindre ni efter 1920 underkastar er att betala den afgift, som statens myndigheter kunna finna skäligt att ålägga.» Om man ställer saken på det sättet, tror jag dock, att det orimliga i förslaget träder så skarpt i dagen, att ingen vidare kan hålla på det. Ty, såsom förut anmärkts, i andra länder gifvas betydliga understöd för att åstadkomma dessa för hela landet såsom synnerligen nyttiga ansedda institutioner. Här har ingen ifrågasatt något sådant. Här

har jag i statsrådsprotokollet i stället ifrågasatt, att utom det att städerna skola underkasta sig de stora kostnader, som helt naturligt äro förenade med frihamnsanläggningar i och för sig, skola dessa städer, för att uppmuntra driften, också vara beredda att afstå från eller i väsentlig mån reducera hamnavgifterna inom denna frihamn, således göra uppoffringar. Nu låter man skymta fram i fjärran, att man skall säga: »Därför att ni gjort dessa uppoffringar, kunna vi komma och begära, att ni skall bekosta något ytterligare.» Det är ju gifvet, att under sådana förhållanden ingen frihamn kommer till stånd.

*Förslag till
förordning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

Vidare skulle jag vilja säga, att det reella skäl, som är anfördt, ju är, att tolagsersättningen skulle stiga så ofantligt mycket för de städer, där frihamn komme att anläggas, att på grund däraf en viss ganska stor obenägenhet från dessa städers sida skulle uppstå mot att vara med om en reglering af tolagsersättningen. Jag tror, att i visst hänseende ett missförstånd här har gjort sig gällande. Jag tror och har från åtskilliga håll hört, att man hyser den uppfattningen, att i den stad, i eller vid hvilken frihamnen ligger, också skall förtullas allt, som importerats från denna frihamn. Detta är ingalunda meningen och kommer ingalunda att blifva förhållandet i de afseenden, som jag nu vill beröra.

De frihamnar, som vi tänkt oss skola komma till stånd i Sverige skola till sin natur vara alldeles likadana som de, hvilka nu finnas i Köpenhamn eller Hamburg. Från Köpenhamn eller Hamburg importerats ju gods till Sverige till hvilken tullhamn som helst. Så kommer naturligtvis också att ske exempelvis från frihamnen i Göteborg. Varor, som skola till Landskrona eller Helsingborg eller hvilken annan ort som helst, skickas från frihamnen i Göteborg till dessa respektive orter och förtullas där, hvadan tolagsersättningen tillfaller den stad, dit varorna sändas. Herrarne kunna vara öfvertygade om, att köparne, åtminstone om rörelsen är något så när stor — och det måste den ju vara, om tolagsersättningen skall slå något till och hafva någon betydelse, — skola noga se upp med att deras samhälle får tolagsersättningen, ty i samma mån som detta sker, komma ju, äfven om de, eget nog, icke skulle hafva något intresse för samhället i och för sig, dock deras egna skatter att minskas.

Det är således min uppfattning, att tulluppbörden i den stad, där frihamnen finnes, icke skall genom dess inrättande komma att ökas så synnerligen mycket, utan det är trafiken i frihamnen, som skall ökas. Det är trafiken, som skall dragas till Sverige och förmedlas af svenska köpmän och svenska redare i stället för att nu förmedlas af utlänningar. Detta är meningen.

Under sådana omständigheter håller icke det nämnda realskälet streck. Så mycket är emellertid säkert, att, om man skulle på detta sätt låta hotet stå kvar för framtiden, herrarne kunna vara fullkomligt på det klara med, att några frihamnar icke komma

Förslag till förordning om frihamn m. m. att inrättas. Man anförde i denna kammare såsom ett exempel slakthuslagen. I 10 års tid kvarstod den bestämmelsen, att städerna väl skulle få inrätta slakthus men icke taga betaldt för ränta och amortering, utan att afgifterna skulle sättas så låga, att de nätt och jämt täckte de direkta utgifterna. Så länge denna bestämmelse fanns kvar, saknades slakthus. Bestämmelsen ändrades sedermera och då började slakthusen komma. Herrarne kunna vara fullkomligt öfvertygade om, att förhållandet med frihamnarna skulle blifva enahanda.

(Forts.)

Här i denna kammare har sagts, att Andra Kammaren borde hålla fast vid sitt gamla kraf på tolagsersättningens reglering. Ja, detta förvånar mig icke alls, och jag tager för alldeles gifvet, att Andra Kammaren kommer att göra det. Men låt dessa båda saker skötas hvar för sig! Blanda icke ihop två saker, som ej höra tillsammans. Hvad beträffar regleringen af tolagsersättningen, veta herrarne kanske, att Kungl. Maj:t redan i juli månad förra året förordnade om utredning i frågan och anbefalldes kommerskollegium att efter städernas hörande inkomma med förslag däri. En hel del städer hafva redan svarat därpå, och när kommerskollegium kommer med sitt yttrande, förmodar jag, att materialet måste blifva bearbetadt af en kommitté, ty denna fråga hör ingalunda till de lättlösta. Den är emellertid under utredning, och för dess lösning göres hvad som kan ske.

Jag är öfvertygad om att det är öfverflödigt, men jag skulle dock vilja erinra kammaren om, att det är ett annat gammalt önskemål, som kammaren haft, nämligen att få institutioner af den beskaffenhet, hvaraf kammaren och landet nu kunna blifva delaktiga genom ett bifall till utskottets förslag. Jag tror, att kammaren icke tänker desavouera sig själf i denna fråga.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, blef paragrafen af kammaren godkänd.

§§ 2—26; *slutstadgandet och rubriken.*

Godkändes.

Herr talmannen framställde härefter propositioner dels på bifall till utskottets i punkten 1:o gjorda hemställan, så vidt den ej kunde anses besvarad genom kammarens beslut vid behandlingen af det i punkten afsedda författningsförslaget, dels ock på bifall till det förslag, som innefattades i den af herr A. Hammarström med flere vid denna punkt afgifna reservationen, i hvad den ej kunde anses besvarad genom kammarens föregående beslut; och blef därvid utskottets hemställan i ofvannämnda del af kammaren bifallen.

Härefter föredrogs *punkten 2:o*; och yttrade därvid

*Förslag till
förrådning om
frihamn m. m.
(Forts.)*

Friherre Bonde: Herr talman, mina herrar! I förmiddags yttrade jag, då diskussionen rörde sig om *punkten 1:o*, att jag förbehölle mig att vid den nu föredragna *punkten* få framställa ett särskildt yrkande. Det yrkande, jag här tänkt göra, skulle, såsom af mitt yttrande kunde framgå, afse bifall till Kungl. Maj:ts proposition oförändrad. Men efter hvad vi nu hafva hört från statsrådsbänken, torde det icke vara behöfligt att Andra Kammaren genom ett sådant beslut uttalar sin sympati för Kungl. Maj:ts förslag, ty detta kan i alla fall icke, såsom vi veta, blifva Riksdagens beslut, då Första Kammaren fattat ett annat beslut. Men den motivering, som utskottet har gjort och som sålunda redan har blifvit af Första Kammaren godkänd, är af den beskaffenhet, att med kursiv stil har framhållits, att det endast är *för närvarande*, som bifall afstyrkes till Kungl. Maj:ts förslag, och att det sålunda uttalas åtminstone i tysthet, att man har förhoppning om att denna fråga så fort som möjligt skall återkomma, och att denna förhoppning ej synes ogrundad framgå af herr statsrådets uppmärksammade uttalande.

Jag vill sålunda nu endast ytterligare understryka denna utskottets s. k. välvilliga motivering och uttala den lifliga förhoppningen, att det icke måtte dröja allt för länge, innan Kungl. Maj:t tager saken i förnyadt öfvervägande och för Riksdagen framlägger nytt förslag i ämnet. Det kan också vara öfverflödigt för Andra Kammaren att nu åter uttala sig i denna sak, då kammaren så nyligen som 1900 enhälligt bifallit ett Kungl. förslag i samma syfte.

Jag har således, herr talman, icke att nu i denna punkt framställa något annat yrkande än på bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde herrar *Ekman* i Göteborg, *Höjer*, *Lovén*, *Karlsson* i Göteborg, *Nilsson* i Malmö, *Berg* i Göteborg, *Broström*, *Ekman* i Mogård och *Ljunggren*.

Herr Røing: Herr talman! Oaktadt jag reserverat mig i denna punkt och i mitt anförande på förmiddagen nämnde, att jag sedermera skulle yrka bifall till denna min reservation, ber jag att på de skäl, som anförts af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, få återtaga mitt nämnda yrkande och hemställa om bifall till utskottets förslag.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 3:o—5:o).

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 2.

Bevillningsutskottets härefter föredragna betänkande n:o 36, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, n:o 115, angående vissa ändringar i gällande tulltaxa samt därvid fogade underrättelser om hvad vid taxans tillämpning iakttagas bör, dels ock Kungl. Maj:ts proposition, n:o 188, angående ändrad lydelse af § 9 mom. 3 i tulltaxeunderrättelserna, blef af kammaren godkändt.

§ 3.

Till afgörande förelåg vidare lagutskottets utlåtande n:o 55, i anledning af väckta motioner angående ryttare-, soldat- och båtmansstörps befriande i vissa fall från ansvar för inteckningar i stamhemmanet m. m.

Efter föredragning af *punkten 1:o*) begärdes ordet af

Herr Zetterstrand, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Då nu på senare tiden så många och stora frågor hafva legat på Riksdagens bord, är det helt naturligt, att kammaren icke här kunnat ägna någon särskildt stor uppmärksamhet åt denna fråga. Jag vill med mitt anförande här endast belysa den något litet.

Utskottets utlåtande är visserligen icke mycket digert — det omfattar endast 50 sidor — men det är dock ett mycket viktigt ämne, som här beröres. Motionärer både i Första och Andra Kammaren hafva erinrat om den omständigheten, att det för närvarande är så svårt för de afskedade knekttorp och äfven för andra att köpa förutvarande knekttorp, särskildt om köparne vilja vara fria från ansvar för stamhemmanets inteckningar. För att underlätta försäljning af knekttorp har då dels föreslagits ändring i lagen om samäganderätt och dels framlagts lagförslag om dessa knekttorps befriande från inteckningar.

Motionärerna framlade i detta afseende tvenne lagförslag. De voro mycket väl utarbetade, men, när lagutskottet granskade dem, fann utskottet likväl, att de icke vore af den beskaffenhet, att de kunde oförändrade antagas. Frågan var också mycket svårlöst. Men alla hade vi stora sympatier för saken, ty vi veta, att det finnes ett betydligt antal knekttorp, mellan 15- och 20,000, och det är af stor vikt att underlätta försäljningen af dem. Under normala förhållanden hade vi naturligtvis inför denna mycket svåra lagstiftningsfråga stannat vid att, såsom brukligt är i dylika fall, föreslå en skrifvelse till regeringen med begäran om framläggande af förslag i ämnet. Men härtill kom, att det är just nu, som så många försäljningar ske. Det är hvarje år tusentals torp, som man önskar sälja, och därför var det af synnerligt stor vikt, att lagstiftning i ämnet kunde åvägbringas så fort som möjligt.

Lagutskottet gick af denna anledning ifrån sin vana i liknande fall och gjorde ett försök att åstadkomma en lagstiftning i frågan.

För att kunna göra detta skaffade vi oss först en utredning i ämnet från det mest sakkunniga håll, som stod till buds. Denna utredning innefattar större delen af motiveringen i utskottets betänkande. Sedermera utarbetades det lagförslag, som nu föreligger. Det visade sig vara mycket svårt att formulera nöjaktiga bestämmelser, men omsider hafva vi efter mycket arbete enats om den föreslagna lydelsen.

Nu vill jag på förhand bereda herrarne på att lagutskottet icke är så förmätet, att det anser, att dessa lagar äro så skrifna, att de under alla omständigheter komma att kunna antagas. Det kan hända, att de kunna gå igenom högsta domstolens skärself, men det kan också lika väl hända, att, på samma sätt som kungliga förslag ofta blifva ganska kalftrade af högsta domstolen, de nu föreliggande förslagen måste något ändras. Vi hafva emellertid då tänkt oss, att, om högsta domstolen skulle komma med några grava anmärkningar i ämnet och en omarbetning måste ske, en mycket vidlyftig och noggrann utredning i alla fall har verkställts och dessutom förslag utarbetats. Det är väl mycket sannolikt, att regeringen, äfven om anmärkningar framställas, skall kunna uppgöra ett något förändradt förslag att framläggas i början af nästkommande riksdag. Genom vårt lagförslags utarbetande skulle då, såvidt möjligt, denna frågas lösning hafva påskyndats.

Det är därför utan några vidare pretentioner, som lagutskottet framlägger dessa förslag, och jag hemställer om bifall till desamma.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 2:o) och 3:o).

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 4.

Härefter föredrogs och godkändes lagutskottets memorial n:o 56, angående arfvoden åt de personer, som hos lagutskottet anställts att biträda vid handläggningen dels af Kungl. Maj:ts proposition, n:o 9, med förslag till lag om nyttjanderätt till fast egendom m. m., dels ock af väckta motioner angående förutvarande ryttare-, soldat- och båtsmanstorps befriande i vissa fall från ansvar för inteckningar i stamhemmanet m. m.

§ 5.

Efter föredragning härupå af lagutskottets utlåtande n:o 57, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förord-

Om ändring
af § 3 i för-
ordningen ang.
skogsvårds-
avgifter.

ning om ändrad lydelse af § 3 i förordningen den 24 juli 1903
angående skogsvårdsavgifter, lämnades på begäran ordet till

Herr Widén, som anförde: Herr talman, mina herrar! Min
afsikt är icke alls att yrka afslag å lagutskottets föreliggande hem-
ställan, så mycket mindre som jag själf biträdt densamma. Min
mening är blott att fästa uppmärksamheten på ett särskildt för-
hållande med afseende å *uppbörden* af skogsvårdsavgifter. Klagomål
hafva framförts till mig med begäran att jag skulle fram-
draga saken i riksdagen, i förhoppning att en rättelse därutinnan
möjligen skulle kunna ernås.

Herrarne finna, att skogsvårdsavgifterna skola, när det gäller
transport å järnväg eller landsväg, uppbäras å vederbörande tull-
stationer, på de orter, där varan föres öfver gränsen. En särskild
författning, nämligen kungl. kungörelsen den 8 december 1904
angående uppbörd af skogsvårdsavgifter m. m., innehåller närmare
bestämmelser om sättet för uppbörden af dessa skogsvårdsavgifter.
Det framgår däraf, att, när trävaror föras ur landet på järnväg
vare sig omedelbart eller på ångfärja, exportören skall aflämna en
angifningsinlaga, hvori han uppgifver myckenheten af de varor,
han vill exportera. Och skall, när varorna komma till gräns-
stationen, afgiften erlägges i tullkammaren därstädes, innan varorna
få föras öfver gränsen. Detta tillämpas nu på det sätt, att veder-
börande exportör måste för att kunna fullgöra den omnämnda
författningsföreskriften hålla sig med en speditör eller ombud vid
gränsstationen och lämna denne ett visst förslag. Ombudet måste
nämligen hafva penningar, med hvilka han bestrider betalningen
af skogsvårdsavgifterna. För sitt besvär uppbär han provision.
Vid järnvägsstationerna, t. ex. vid Storlien, är det så anordnadt,
att en järnvägstjänsteman erhållit detta uppdrag. Han är sålunda
kassör för exportörerna samt omhänderhar å deras vägnar en viss
kassa. Till honom erlägges härför, som nämndes, en viss provision.

Man har till mig öfverlämnat ett par räkningar, som belysa
det omnämnda förhållandet. De herröra dock från en mindre ex-
portör och omfatta därför icke några stora poster. Ombudet har
erhållit och redovisar i räkningen en förskottskassa af 50 kronor
att därmed bestrida skogsvårdsavgifterna. Han har vid tullstatio-
nen ombesörjt utbetalningen och härför — det gällde fem vagnar —
i provision och ersättning för porto uppburit en summa af 1 kr.
55 öre. Detta är ju icke mycket, men när, som man finner, skogs-
vårdsavgifterna icke belöpa sig till mera än 13 kronor 46 öre, blir
ju provisionen proportionsvis icke så obetydlig. Denna räkning
afsåg export öfver Storlien.

Jag har äfven en annan räkning från samma exportör. Den
gäller gods, som sändts öfver Malmö med ångfärja. Det är fråga
om sex vagnar. I provision och ersättning för porto — det se-
nare några ören allena — har ombudet här uppburit 1 krona 70

öre. Äfven detta belopp är ju icke stort, men då skogsvårdsafgiften icke går till mer än 13 kronor 32 öre, finner man, att det äfven här gäller en rätt stor procent af afgiften. Äfven här har till ombudet måst lämnas visst penningeförskott.

*Om ändring
af § 3 i för-
ordningen ang.
skogsvårds-
afgifter.
(Forts.)*

Exportörer inom Jämtlands län hafva förklarat sig rätt missbelåtna med det omnämnda arrangemanget; det är dock mindre beloppet, det gällt, än själfva *sättet* för uppbörd. De hafva tänkt sig, att, då skogsvårdsafgifter pålades, de naturligtvis skulle erlægga dessa, men att det också skulle vara slut därmed. De finna icke riktigt, att de skulle hafva att betala något därutöfver. De tycka, att saken borde kunna anordnas så, att de icke behöfde till någon statens tjänsteman erlægga särskild provision för ombesörjande af ifrågavarande bestyr, utan att betalningen kunde verkställas på annat sätt.

För min del får jag säga, att jag icke är så inne i dessa förhållanden och icke heller varit i tillfälle att närmare taga reda på dem. Men det förefaller mig, som om saken lämpligast borde arrangeras så, att exportörerna finge erlægga skogsvårdsafgifterna vid afsändningsstationen, hvilket skulle väsentligt förenkla frågan. Huruvida i järnvägs- eller tulltekniskt afseende hinder kan möta för ett sådant sätt att gå till väga, vet jag icke, men äfven om så skulle vara, kunde man väl tänka sig, att vid själfva gränsstationen saken blefve ordnad utan särskild kostnad för exportören.

Jag har, som sagdt, enligt begäran velat här till vederbörande statsråds bepröfvande framlägga denna fråga, i förhoppning att det skulle kunna ordnas så, att vid erläggandet af skogsvårdsafgifter, för varor som utföras på järnväg, man sluppe ifrån de provisioner, som nu måste utbetalas utöfver afgifterna.

Herr Biesèrt: Herr talman! Jag skall be att med några få ord få bekräfta hvad herr Widén nu sagt. Hvad mig själf beträffar är förhållandet, att allt hvad jag exporterar fraktas på järnväg till gränsen, och jag måste hafva så arrangeradt, som herr Widén beskriovit. Jag har en kommissionär, som är järnvägs-tjänsteman, och får betala ersättning till honom för det arbete, som han utför för min räkning. Jag skall villigt erkänna, att detta, så som jag har ordnad med regelbunden trafik o. s. v., icke är vare sig i fråga om kostnaderna så synnerligen betungande eller särdeles besvärligt för mig. Men jag vill erinra, hurusom under en annan förutsättning trassel kan uppstå, nämligen då en fabrikant af sådana varor, som äro underkastade skogsvårdsafgift, tillfälligtvis skickar något öfver riksgränsen och själf icke bor vid gränsstationen. Han har då icke på förhand ordnad på det sätt, som herr Widén nyss beskref, och ju längre från stationen han bor, ju besvärligare kan det för honom vara att få betala afgiften. Kunde därför utan särskild svårighet någon förändring komma till stånd, så tror jag, att detta i många fall skulle lända till fördel.

Vidare yttrades ej. Kammaren biföll utskottets hemställan.

§ 6.

Vidare föredrogs hvarterdera för sig lagutskottets utlåtanden:

n:o 58, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående dels ändrad lydelse af § 45 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, dels ock upphäfvande af § 47 i samma förordning; och

n:o 59, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af § 40 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 7.

Föredrogs Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 33, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undervisning i landthushållning, och biföll kammaren därvid utskottets hemställan.

I sammanhang härmed föredrogs Första Kammarens protokollsutdrag, n:o 328, innefattande delgifning af nämnda kammares beslut i anledning af väckt motion i samma ämne; och inhäntades däraf, att Första Kammaren bifallit en hemställan af liknande innehåll som den af Andra Kammaren nu bifallna.

Kammaren beslöt, att den gjorda delgifningen icke skulle föranleä vidare åtgärd.

§ 8.

Slutligen föredrogs hvarterdera för sig:

bankoutskottets memorial n:o 13, angående ändringar i bankoreglementet; och

sammansatta stats- och bankoutskottets memorial, n:o 9, i anledning af fullmäktiges i riksbanken och i riksgäldskontoret framställning i fråga om förvaltningen af byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus.

Hvad i dessa memorial hemställts bifölls af kammaren.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets utlåtanden:

n:o 9, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet;

n:o 123, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade bestämmelser i fråga om försäljning och utarrendering af kronan tillhörig fast egendom samt en i ämnet väckt motion; och

n:o 124, i anledning af Kungl. Maj:ts i punkt 11 under sjunde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställning om ersättning åt en pensionsfond för civila tjänstinnehafvare för vissa löneinnehållningar vid tullverket.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Ledighet från riksdagsöromålen beviljades:

herr	<i>F. E. Neess</i>	under 6 dagar fr. o. m. d. 16 maj
»	<i>S. H. Kvarnzelius</i>	» 3 » » 16 »
»	<i>J. Ericsson</i> i Vallsta ...	» 4 » » 17 »
»	<i>C. J. F. Ljunggren</i>	» 5 » » 17 »
»	<i>G. Odqvist</i>	» 2 » » 17 »
»	<i>G. M. Sandin</i> i Grums	» 6 » » 16 » och
»	<i>H. Eriksson</i> i Elgered	» 6 » » 16 »

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 8,39 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Torsdagen den 16 maj.

Kl. $\frac{1}{3}$ 3 e. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarbetyg:

Att riksdagsman J. E. Nordin lider af astma med bronchitis, hvarför han under de närmaste veckorna ej kan deltaga i riksdagsarbetet, intygas på heder och samvete.

Stockholm den 16 maj 1907.

A. Wide.
Legitimerad läkare.

§ 2.

Föredrogos, men blefvo åter lagda på bordet statsutskottets utlåtanden n:is 9, 123 och 124.

§ 3.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen, som yttrade:

Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren ville besluta, att på föredragningslistan för morgondagen bland 2 gånger nu bordlagda ärenden må uppföras först statsutskottets utlåtande n:o 9, därefter statsutskottets utlåtande n:o 123 och därefter statsutskottets utlåtande n:o 124 samt öfriga ärenden i den ordning de förekomma på dagens föredragningslista.

Hvad herr vice talmannen sålunda föreslagit bifölls af kammaren.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 126, i anledning af Kungl Maj:ts proposition angående om- och tillbyggnad af det gamla riksdagshuset å Riddarholmen för beredande af lokaler åt vissa statens ämbetsverk m. m.;

n:o 127, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående understöd m. m. åt vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona J. A. Nilsson;

n:o 129, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande af ett nytt landtstatshus i Härnösand;

n:o 130, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående iståndsättande af det till landshöfdingen i Skaraborgs län anslagna länsresidenset å Marieholm m. m.;

n:o 131, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till iståndsättande af de åt landshöfdingen i Jönköpings län anvisade boställslägenheter m. m.;

n:o 132, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående iståndsättande af länsresidenset i Nyköping;

n:o 133, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande af en vaktmästarbostad vid Kalmar slott;

n:o 134, i anledning af väckt motion om ändring af bestämmelserna rörande statsunderstöd åt folkhögskolor;

n:o 135, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för rektorn vid folkskoleseminariet i Strängnäs S. F. G. Lundqvist till oppflyttning i högre lönegrad;

n:o 136, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af kronan tillkommande andel af hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Mjölby n:o 2 Kanikegården i Östergötlands län;

n:o 137, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa lägenheter från förra regementspastorsbostället $\frac{3}{4}$ mantal Bondeby n:o 2 i Södermanlands län;

n:o 138, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af mark från förra kronofogdebostället 1 mantal Sör Gerdsbo n:o 5 i Västmanlands län;

n:o 139, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två områden från förra hospitalshemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Dufvedal n:o 1 i Östergötlands län;

n:o 140, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Spiksborg n:o 1 i Östergötlands län;

n:o 141, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till kungsgården Schenäs i Östergötlands län hörande lägenheter;

n:o 142, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter timmermannen Karl Karlsten från Skönsmon; och

n:o 143, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hustru Sofia Rosalie Andersson, född Backman; samt

lagutskottets utlåtande n:o 65, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 21 § grufvestadgan den 16 maj 1884.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *C. Persson* i Stallerhult under 4 dagar fr. o. m. den 17 maj,
 » *K. V. Rydén* under den 18 maj,
 » *F. O. Berg* i Göteborg under 5 dagar fr. o. m. den 17 »
 » *L. G. Broomé* i Bärslöf » 2 » » » » » 17 » och
 » *K. R. Karlsson* i Fjäl » 4 » » » » » 17 »

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2,44 e. m.

In fidem
Herman Palmgren.